

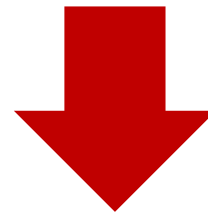
Pla contra l'assetjament sexual en el transport públic

IMC 21 (International Mobility Congress)
22 de setembre 2021

LLEI 17/2015 d'igualtat efectiva de dones i homes.

Article 53.- Les administracions públiques de Catalunya han de garantir:

- a) La formació en perspectiva de gènere del personal tècnic i polític que es dedica a la planificació urbanística, la **mobilitat**, l'habitatge i el medi ambient.
- b) Una planificació del medi ambient, urbanisme, habitatge i **mobilitat** basada en estadístiques segregades per sexe, que permetin detectar les desigualtats.
- c) Estudis d'impacte de gènere i mesures correctores per a minimitzar diferències en tota actuació urbanística, d'habitatge, de **mobilitat** o de medi ambient.

Pla estratègic de mobilitat i gènere 2028

Pla estratègic de mobilitat i gènere 2028

Eixos estratègics.

Eix 0.- Conèixer millor la mobilitat amb perspectiva de gènere.

Eix 1.- Reduir les violències masclistes i agressions cap a les dones en el sistema de transport.

Eix 2.- Enfortir la paritat de gènere i la cultura institucional en el sector transport.

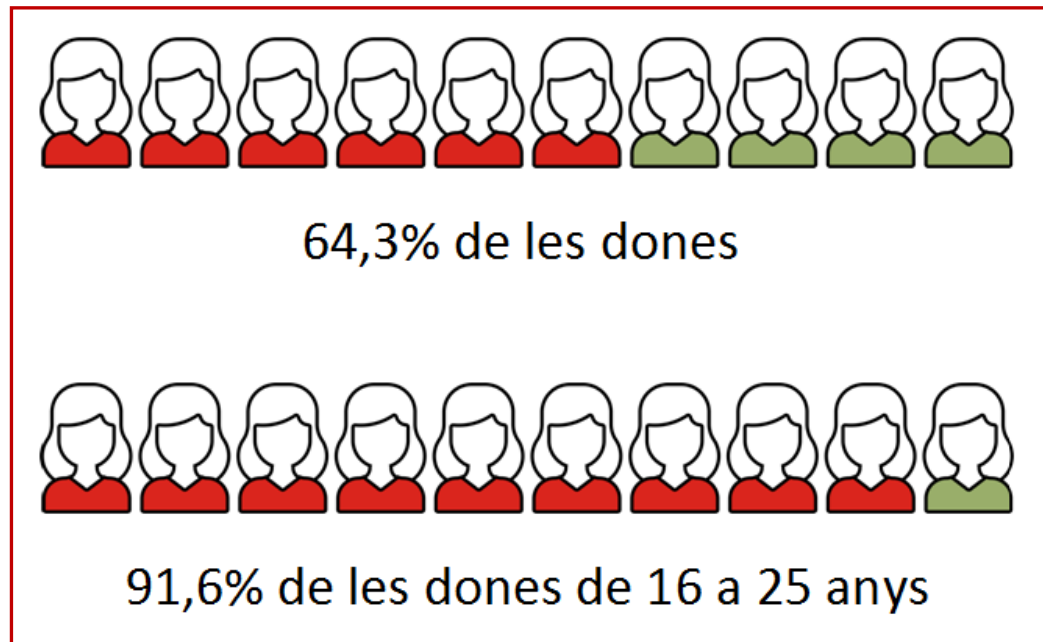
Eix 3.- Atendre les necessitats i patrons de viatge de les dones de forma efectiva.

Pla contra l'assetjament sexual en el transport públic

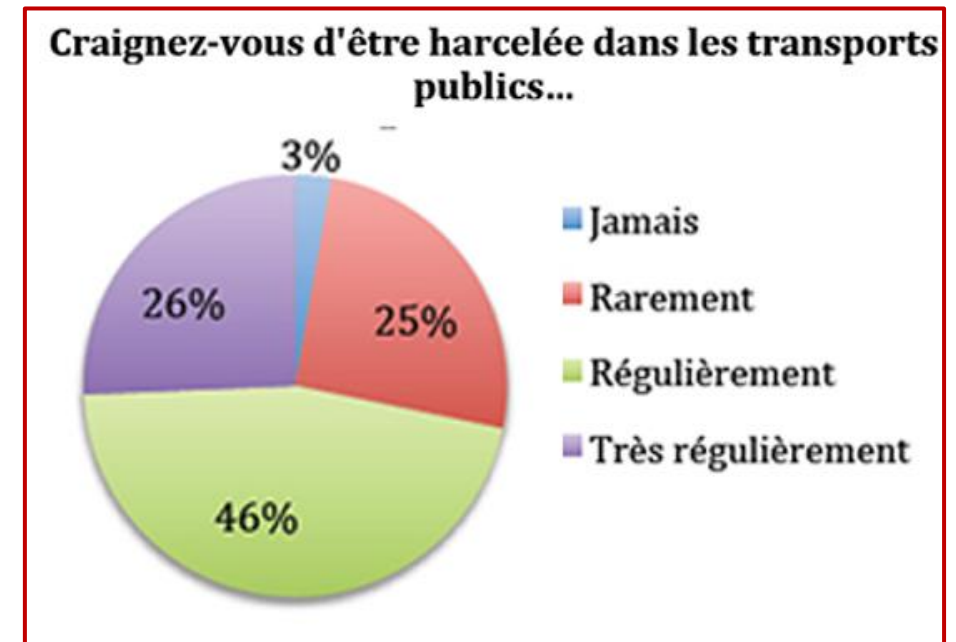

Enquesta sobre l'assetjament sexual al transport públic (EASTP), 2020 a l'àmbit territorial del Sistema Integrat de Mobilitat Metropolitana de Barcelona (SIMMB), fruit d'un conveni de col·laboració entre l'ATM i l'ICD i el DTES.

Havien patit en alguna ocasió una situació d'assetjament sexual al transport públic:

Barcelona 2020

París 2016

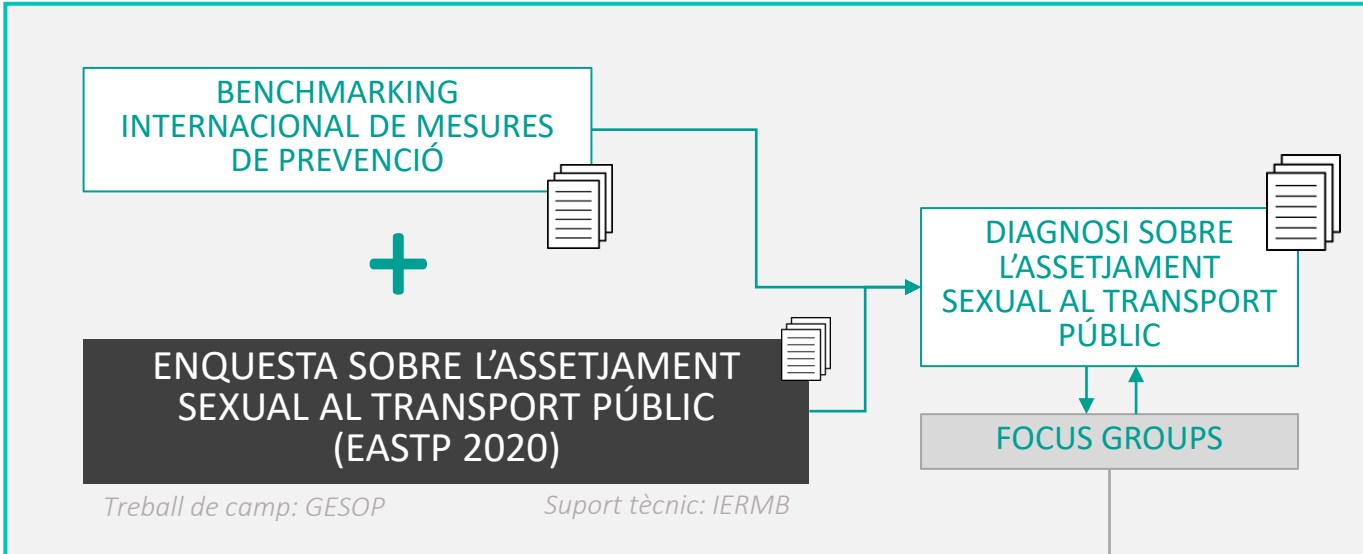
El Pla contra l'assetjament sexual en el transport públic

Fases del treball

fase 1

setembre 2020 - gener 2021

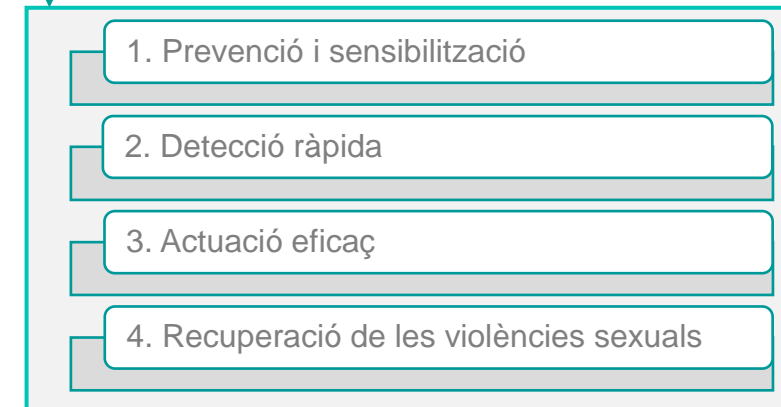
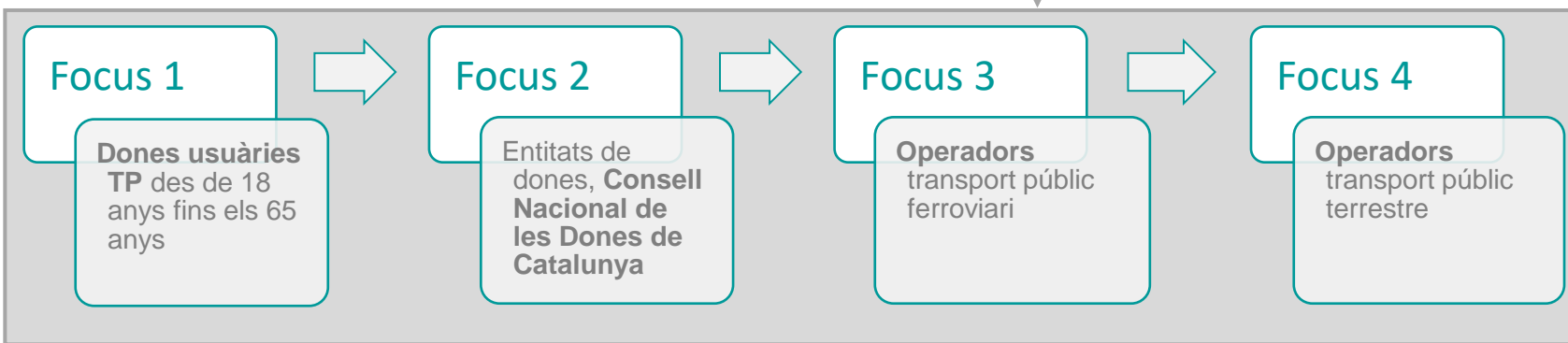
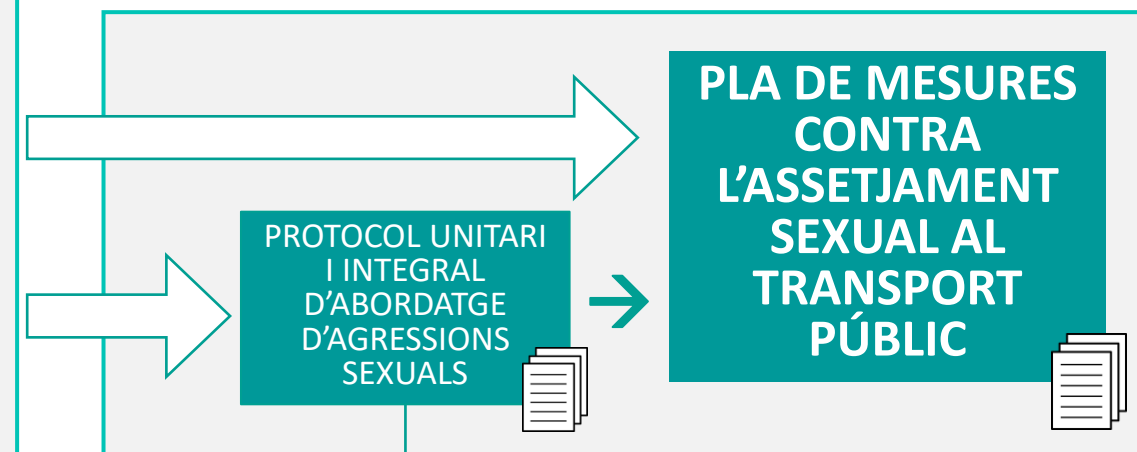
AT: Institut Cerdà – Consultoria MIT

fase 2

febrer-maig 2021

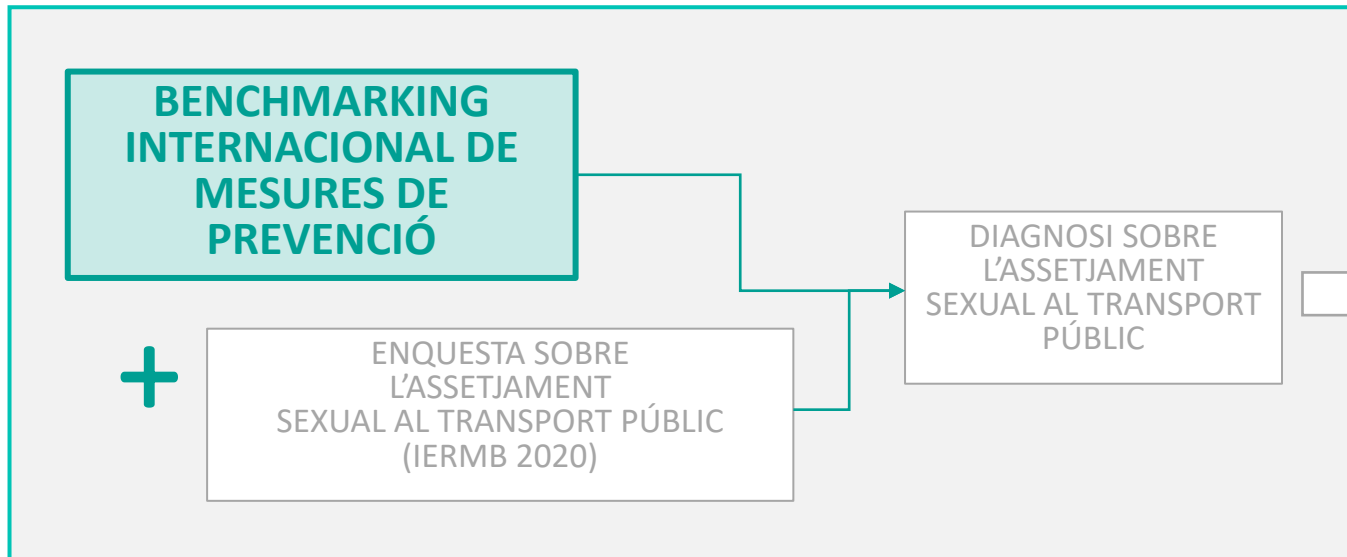
AT: Institut Cerdà – Consultoria MIT

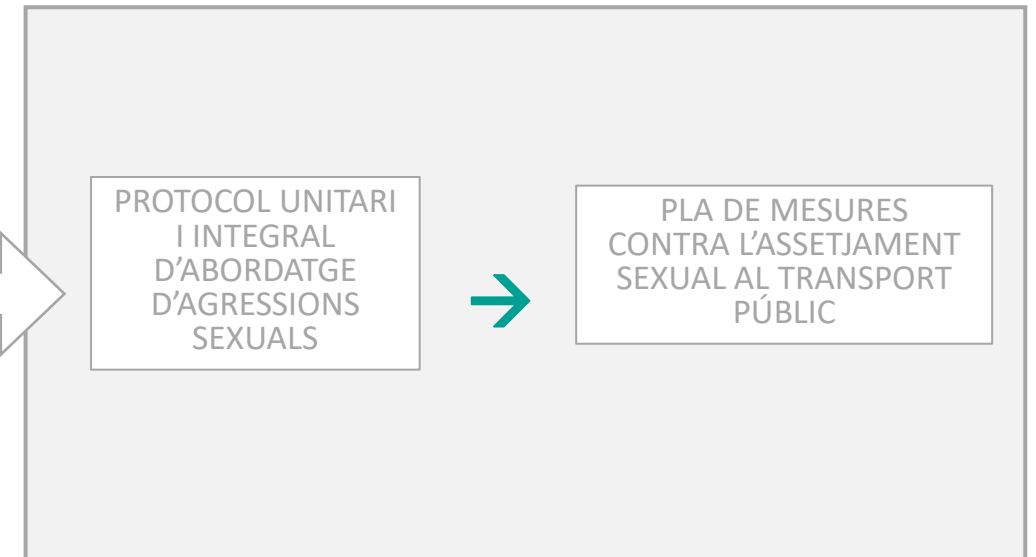
AT: Institut Cerdà – Consultoria MIT

TREBALL QUALITATIU

fase 1 *(completada)*

fase 2 *(en execució)*

Benchmarking internacional de mesures

METODOLOGIA

Questionaris
online

- Questionari *Google forms* a membres de l'OMM
- Questionari *Google forms* a membres de l'EMTA

Recerca
online

- Cerca d'actuacions realitzades a nivell nacional i internacional

CATÀLEG AMB
+100 INICIATIVES
I CASOS
D'EXEMPLES

Benchmarking internacional de mesures

CLASSIFICACIÓ DE LES INICIATIVES EN 5 CATEGORIES:

CATEGORIES

GOVERNANÇA

DISSENY I
OPERACIONS
(INFRAESTRUCTURES I I
VEHICLES)

SISTEMES DE
PREVENCIÓ I
ATENCIÓ

EINES
TECNOLÒGIQUES I
DIGITALIZACIÓ

SENSIBILITZACIÓ I
EDUCACIÓ

Benchmarking internacional de mesures

INICIATIVES > CASOS CONCRETS

INICIATIVES

Categoria	GOVERNANÇA	COOPERACIÓ I OPERACIONS	SISTEMES DE PREVENCIÓ I ATENCIÓ	USOS TÈCNOLOGIQUES I INNOVACIÓ	ADMINISTRACIÓ I EDUCACIÓ	Subcategoria	MARC LEGAL	1/6
Iniciativa	POLÍTIQUES I PLANS ESTRATÈGICS DE L'ADMINISTRACIÓ							
Objectius	Millorar el sistema de transport públic de manera més justa i inclusiva. Previsió de l'assetjament sexual al transport públic i millora de la percepció de seguretat en la mobilitat de les dones. Atendre a les necessitats específiques de les dones.				Àmbit territorial d'aplicació			
Descripció	La mobilitat i connectivitat del transport, en molts casos, no està planificada ni dissenyada amb perspectiva de gènere. En aquest sentit, són molts els governs, institucions i autoritats del transport que han desenvolupat estratègies i polítiques per promoure iniciatives que eliminin les diferències de gènere al sector de la mobilitat en general i del transport públic.							
Casos	<p>Cas 1: ESTRATÈGIA DE TRANSPORT FOR LONDON ADREÇADA A LES DONES USUÀRIES</p> <p>Cas 2: ESTRATÈGIA DE LA CIUTAT DE VIENA</p> <p>Cas 3: POLÍTIQA D'IGUALTAT DE GÈNERE A SANTIAGO DE CHILE</p> <p>Cas 4: POLÍTIQA DE DIVERSITAT, GÈNERE I INCLUSIÓ DE TRENES ARGENTINOS</p> <p>Cas 5: GENDER-BASED ANALYSIS PLUS (GBA+) DEL GOVERN DE CANADÀ</p>				<ul style="list-style-type: none"> Països que ho implementen: Regne Unit, Àustria, Xile, Argentina, Canadà... Aplicació al TP de Catalunya? ☒ Sí ☐ No 			
Aplicació Catalunya	El Pla de Transport de Viatgers de Catalunya 2020 recull la necessitat d'aplicar la perspectiva de gènere en les mesures concretes de desenvolupament del pla i també en el conjunt d'instruments de la planificació que se'n derivin de la seva execució. Per la seva banda, l'Autoritat del Transport Metropolità (ATM), ha incorporat la perspectiva de gènere dins el seu Pla Director de Mobilitat 2020-2025.							

CAS 1 AUDITORIA DE GÈNERE I ENQUESTES NACIONALS DE TRANSPORT (REGNE UNIT)

Agent responsable: Departament de Transports del Govern del Regne Unit

Localització: Regne Unit

Any inici i finalització: 2000-actualitat

Elements clau: Auditoria de gènere i enquestes nacionals de transport per detectar les necessitats de les dones.

Descripció: El Regne Unit té una de les millors pràctiques a nivell internacional, conseqüència de que el servei nacional d'estadístiques realitza una enquesta sobre els patrons de desplaçaments personals dels residents a Anglaterra. Oferen indicadors de la mobilitat en funció del gènere i fa un processament estadístic de manera estructurada i continua. L'enquesta, amb dades dels anys 80, mostra que els patrons de la mobilitat de les dones han canviat considerablement amb el pas del temps en comparació amb el...

CAS 1 CAMPANYA D'ALSA PER ATRAURE TALENT FEMENÍ A LA PROFESSION DE CONDUCTORA D'AUTOBÚS

Agent responsable: [http://www.alsa.es/.../web.pdf](#)

Localització: [http://www.alsa.es/.../web.pdf](#)

Any inici i finalització: 2019

Elements clau: Campaña d'ALSA per atraure talent femení a la professió de conductora...

Descripció: ALSA vol ser pionera en canviar la situació de que el sector del transport és un sector tradicionalment masculí, i aposta per promoure l'ocupació i la presència de la dona en tots els àmbits de la companyia, trencant les barreres que dificulten l'accés de la dona a aquests llocs de treball i promovent la igualtat efectiva entre homes i dones en el sector. Es van viatjar 70 autobusos de la companyia amb el...

CAS 2 ESTRATÈGIA DE LA CIUTAT DE VIENA

Agent responsable: [https://www.wien.gv.at/english/administration/gendermainstreaming/examples/trafficplanning.html](#)

Localització: Àustria

Any inici i finalització: 1995-actualitat

Elements clau: Aconseguir una societat sensible al gènere on la solidaritat, les oportunitats siguin compartides per dones i homes de la mateixa manera.

Descripció: La capital austríaca ha estat pionera en la inclusió de la perspectiva de gènere: la seguretat i protecció de les dones i les nenes, en particular la seva sensació de seguretat, ha estat un tema prioritari a Viena des de fa més de 25 anys. Ja al 1995, va ser un tema clau en la primera publicació del departament de dones de la ciutat de Viena. Avui en dia, les conclusions d'aquell estudi encara formen part de les directrius generals de planificació de la ciutat de Viena: planificació de la xarxa subterrània, disseny d'estacions de transport públic, parcs i espai públic. Es té en compte les condicions de mobilitat de les dones, que és sovint i de manera més constant amb transport públic que els homes. Els projectes es centren en: la sensació de seguretat (disseny de les estacions i ubicació dels vehicles, sensació de control social...), confort (informació dinàmica, escales i ascensors, vagons...), i accessibilitat (amb l'espai públic de l'entorn, a les estacions i als vehicles).

Enllaç: <https://www.wien.gv.at/english/administration/gendermainstreaming/examples/trafficplanning.html> & <https://newcities.org/the-big-picture-vienna-is-moving-the-path-towards-equal-mobility-for-women-and-men/> & <https://www.adb.org/sites/default/files/project-documents/49206/49206-r00-tocr-en.pdf>

Agents implicats: Ajuntament de Viena, Office for Gender Mainstreaming, operador de metro...

CASOS CONCRETS

Benchmarking internacional de mesures

GOVERNANÇA

- Polítiques i plans estratègics de l'administració
- Clàusules d'igualtat als contractes públics
- Estructures de gestió
- Ampliació del coneixement i diagnosi de la situació
- Empoderament de les dones del sector
- Ampliar la presència de les dones al sector

CAS DESTACAT

Action on Equality:
TfL's commitments to 2020

MAYOR OF LONDON

ESTRATÈGIA DE TRANSPORT
FOR LONDON ADREÇADA A
LES DONES USUÀRIES

Benchmarking internacional de mesures

DISSENY I OPERACIONS (INFRAESTRUCTURES I VEHICLES)

- Planificació amb criteris de gènere
- Integració del transport públic amb la resta dels usos de l'espai públic
- Infraestructures segures, accessibles i ben il·luminades
- Interior dels vehicles adaptats a les necessitats de les dones
- Serveis de transport específics per a dones
- Infraestructures reservades per a dones

CAS DESTACAT

MARQUESINES I PARADES
D'AUTOBÚS INCLUSIVES A
TORONTO

Benchmarking internacional de mesures

SISTEMES DE PREVENCIÓ I ATENCIÓ

- Convenis amb les forces de seguretat
- Sistemes d'alarma i atenció
- Protocols específics d'actuació
- Suport a les víctimes

CAS DESTACAT

OPERATIU DE CONTROL I MÒDULS
D'ATENCIÓ AMB PERSPECTIVA DE
GÈNERE A CIUTAT DE MÈXIC

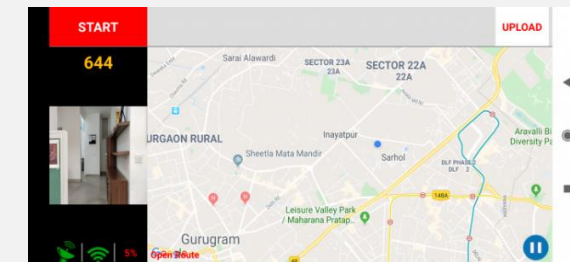
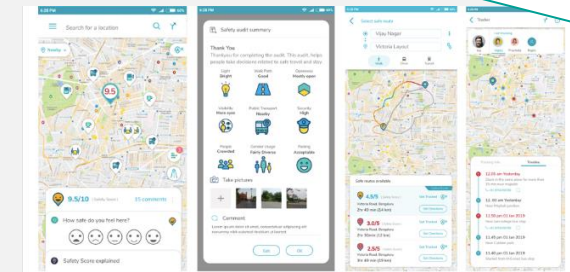
Benchmarking internacional de mesures

EINES
TECNOLÒGIQUES I
DIGITALIZACIÓ

- Pàgines web, aplicacions mòbils i fòrums col·lectius
- Digitalització de les agressions i punts crítics

CAS DESTACAT

MY SAFETIPIN, SAFETIPIN NITE I
SAFETIPIN SITE

Benchmarking internacional de mesures

SENSIBILITZACIÓ I EDUCACIÓ

- Formació al personal, administració i societat
- Campanyes de conscienciació
- Campanyes per animar a denunciar

CAS DESTACAT

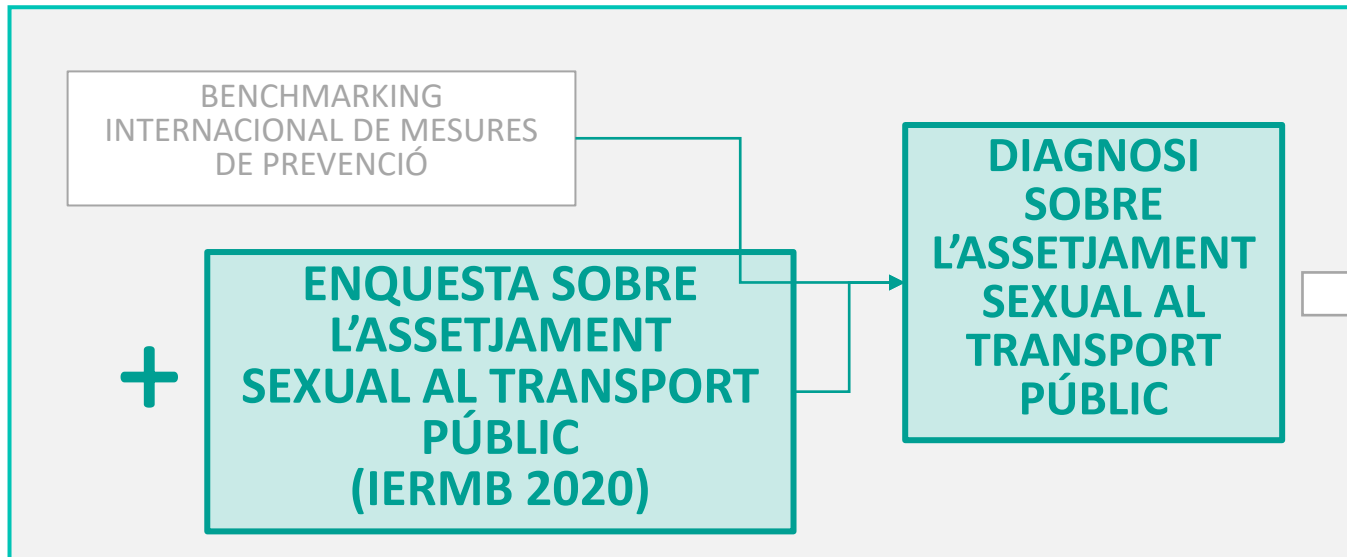
CAMPANYA DE COMUNICACIÓ DE ÎLE-DE-FRANCE MOBILITÉS

Benchmarking internacional de mesures

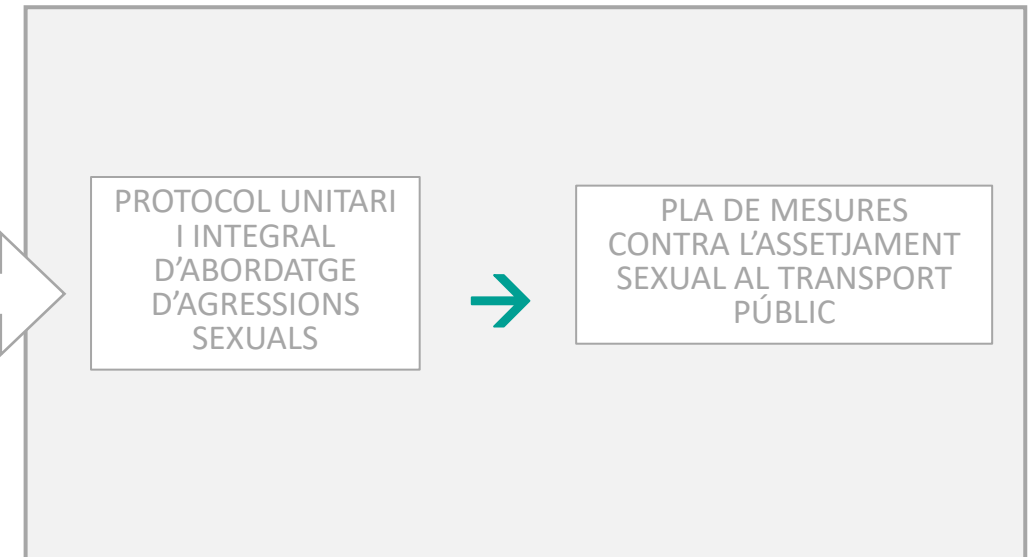
RESUM DE LES INICIATIVES PER ÀMBIT D'APLICACIÓ

		OPERADOR	ORGANITZACIÓ	AUTORITAT TRANSPORT	CIUTAT/ZONA METROPOLITANA	PAÍS
GOVERNANÇA	POLÍTIQUES I PLANS ESTRATÈGICS DE L'ADMINISTRACIÓ	X		X	X	X
	CLÀUSULES D'IGUALTAT ALS CONTRACTES PÚBLICS	X	X			
	ESTRUCTURES DE GESTIÓ		X	X	X	
	AMPLIACIÓ DEL CONEIXEMENT I DIAGNOSI DE LA SITUACIÓ			X		X
	EMPODERAMENT DE LES DONES DEL SECTOR		X	X	X	
	AMPLIAR LA PRESÈNCIA DE LES DONES AL SECTOR	X		X	X	
DISSENY I OPERACIONS	PLANIFICACIÓ AMB CRITERIS DE GÈNERE	X		X	X	X
	INTEGRACIÓ DEL TRANSPORT PÚBLIC AMB LA RESTA DELS USOS DE L'ESPAI PÚBLIC				X	
	INFRAESTRUCTURES SEGURES, ACCESSIBLES I BEN IL·LUMINADES			X	X	
	INTERIOR DELS VEHICLES ADAPTATS A LES NECESSITATS DE LES DONES	X		X	X	
	SERVEIS DE TRANSPORT ESPECÍFICS PER A DONES	X		X	X	
	INFRAESTRUCTURES RESERVADES PER A DONES			X	X	X
SISTEMES DE PREVENCIÓ I ATENCIÓ	CONVENIS AMB LES FORCES DE SEGURETAT			X	X	
	SISTEMES D'ALARMA I ATENCIÓ	X		X	X	
	PROTOCOLS ESPECÍFICS D'ACTUACIÓ	X		X	X	
	SUPORT A LES VÍCTIMES	X		X	X	
EINES TECNOLÒGIQUES	PÀGINES WEB, APLICACIONS MÒBILS I FÒRUMS COL·LECTIUS		X		X	
	DIGITALITZACIÓ DE LES AGRESSIONS I PUNTS CRÍTICS				X	X
SENSIBILITZACIÓ I EDUCACIÓ	FORMACIÓ AL PERSONAL, ADMINISTRACIÓ I SOCIETAT	X		X	X	
	CAMPANYES DE CONSCIENCIACIÓ		X	X	X	
	CAMPANYES PER ANIMAR A DENUNCIAR			X	X	

fase 1 *(completada)*

fase 2 *(en execució)*

L'Enquesta sobre l'assetjament sexual en el transport públic 2020 (EASTP 2020)

Enquesta sobre l'assetjament sexual al transport públic (EASTP) 2020

- ✓ **OBJECTIU:** obtenir informació sobre les situacions d'assetjament sexual al transport públic, per a redactar el Pla contra l'assetjament sexual al transport públic.

PRIMERA ENQUESTA SOBRE AQUESTA TEMÀTICA EN L'ÀMBIT CATALÀ

- ✓ **ÀMBITS DE CONEIXEMENT:** permet mesurar i caracteritzar:
 - Opinió sobre la freqüència, la gravetat i l'entorn on es produeix l'assetjament.
 - Testimoniatge i victimització directa per diverses situacions d'assetjament.
 - Valoració de la por i mesures de prevenció adoptades.
 - Coneixement i valoració de les mesures de seguretat.

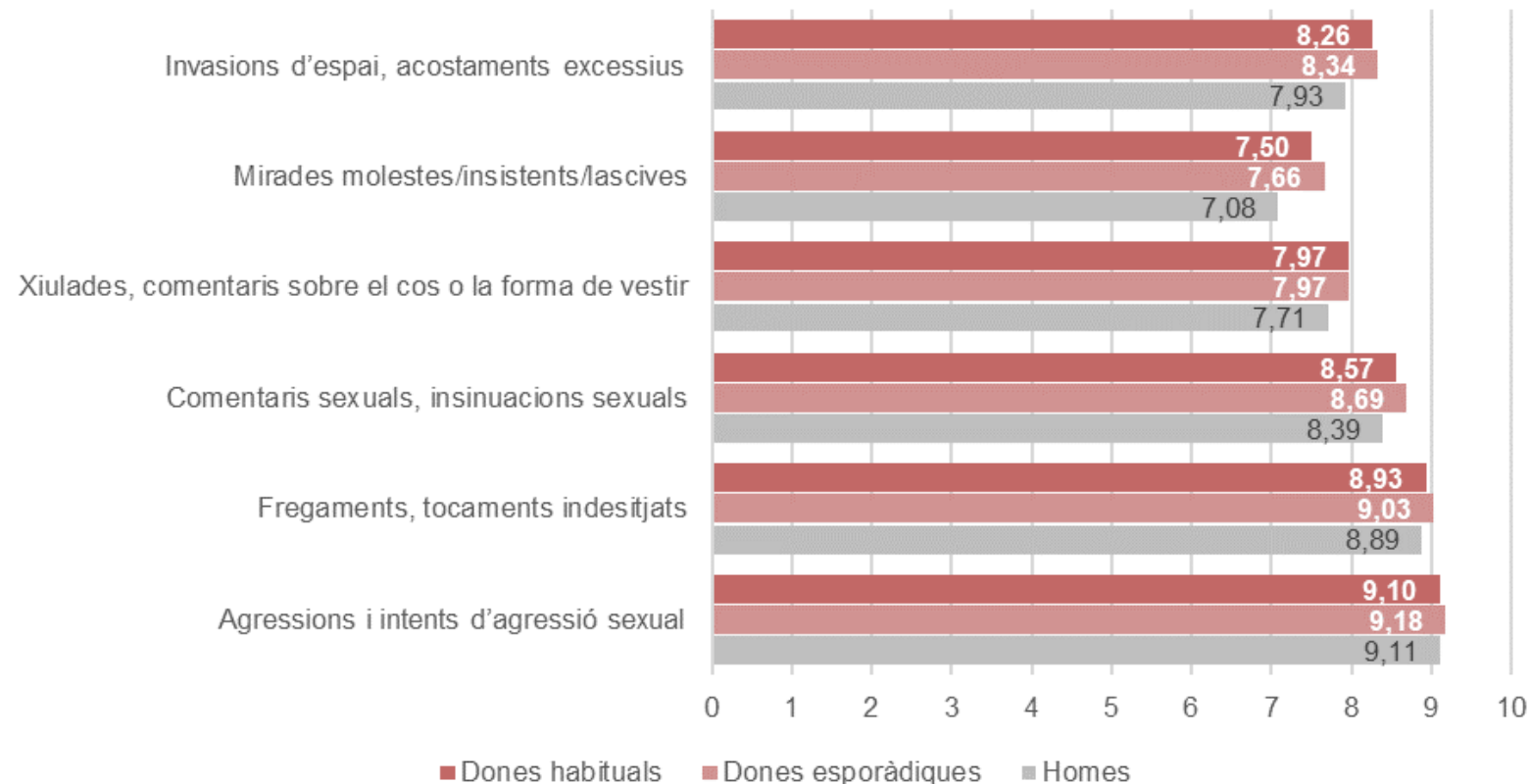
EASTP 2020 – Fitxa tècnica

- ✓ **ÀMBIT TERRITORIAL:** SIMMB (província de Barcelona)
- ✓ **UNIVERS POBLACIONAL:** població de 16 i més anys, dones usuàries habituals i esporàdiques/no usuàries de transport públic, i homes.
- ✓ **MOSTRA:** 6.224 entrevistes (3.754 a dones usuàries habituals; 1.451 a dones usuàries esporàdiques; 1.019 a homes)
- ✓ **METODOLOGIA:** CATI I CAPI.
- ✓ **PERÍODE DE REALITZACIÓ:** tardor 2020.

EASTP 2020 – Principals resultats

- **L'assetjament sexual al transport públic és percebut com un problema social, freqüent i de gravetat**

Valoració sobre la gravetat de les situacions d'assetjament al transport públic (mitjana 0-10).

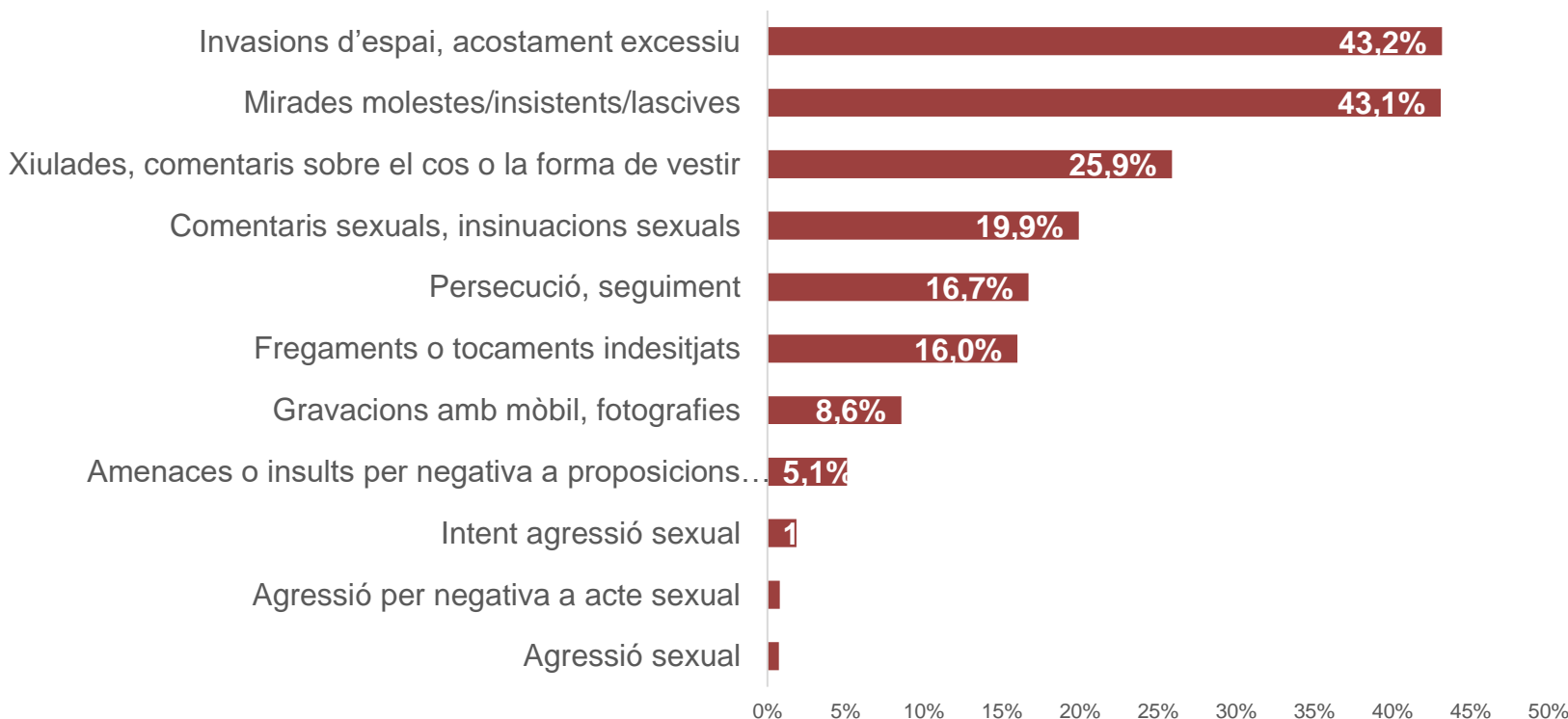

- **Totes les tipologies d'assetjament es consideren greus**, des de les mirades lascives fins a les agressions i intents d'agressió sexual.
- **Les dones atorguen major gravetat** que els homes a les diferents situacions, si bé el nivell de gravetat relatat pels homes és elevat.

EASTP 2020 – Principals resultats

- El **57% de les usuàries habituals** del transport públic han patit algun tipus d'assetjament, almenys una vegada en els darrers dos anys.

Proporció de dones que ha patit diferents tipus d'assetjament en els darrers dos anys (%). Usuàries habituals.

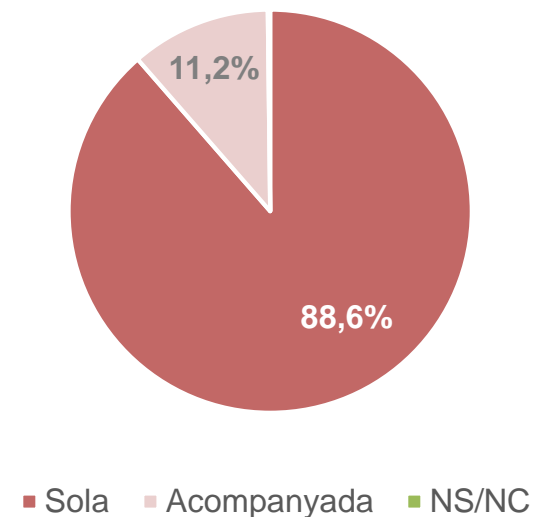
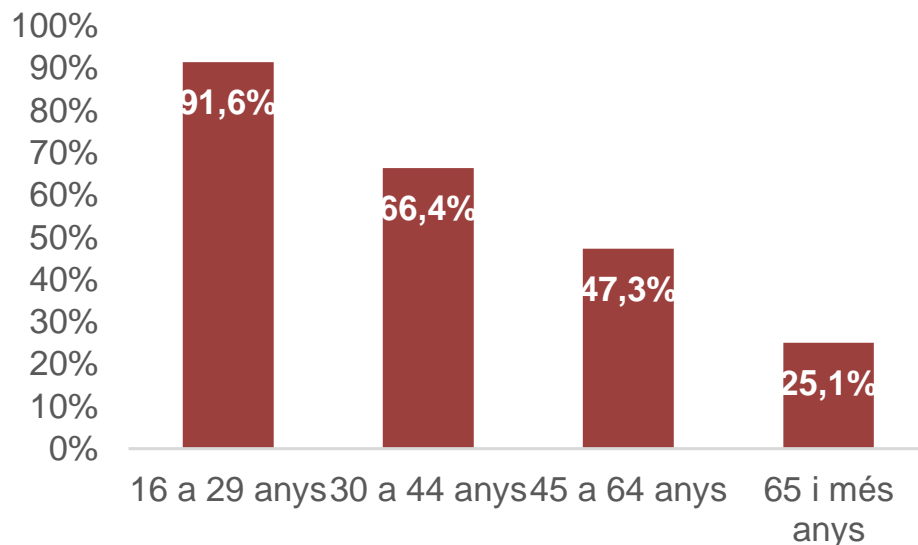

- Un 43,2% han patit com a mínim alguna vegada invasions d'espai o acostaments excessius i un 25,9% ha patit xiulades o comentaris sobre el cos o la forma de vestir;
- Els fets més violents com són les agressions sexuals són molt menys freqüents i han afectat a menys d'un 5% de les usuàries .

EASTP 2020 – Principals resultats

- **Les dones joves les més victimitzades:** fins un 91,6% de les usuàries de 16 a 29 anys ha patit assetjament en el transport públic alguna vegada
- El **88,6% de les dones** que han viscut una **situació d'assetjament viatjaven soles.**
- El **perfil de l'home agressor és el d'un home sol adult**, en el 62,4% dels casos, seguit d'homes joves que anaven sols (12,5%). En un 9,1% dels casos els agressors van ser un grup de joves.

Proporció de víctimes segons grup d'edat (% en cada categoria). Usuàries habituals. Amb qui anava la víctima (%). Usuàries habitual.

EASTP 2020 – Principals resultats

➤ La principal reacció de les dones que pateixen situacions d'assetjament és **fugir** (33,2% dels casos) o **canviar-se de lloc** (23,9%).

➤ Un **3%** de les dones van recórrer altres **persones, cossos de seguretat o sistemes de comunicació**.

Reacció de la víctima (% víctimes que va reaccionar de cada una de les maneres).
Usuàries habituals.

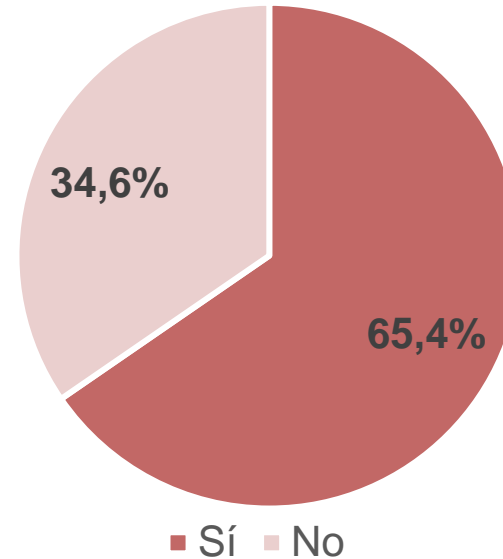

EASTP 2020 – Principals resultats

- Gairebé el **35% de les víctimes no van comunicar a ningú el fet ocorregut**, ja sigui a la policia, als mateixos serveis de transport o a familiars o amics

Comunicació de l'assetjament (%). Usuàries habituals,

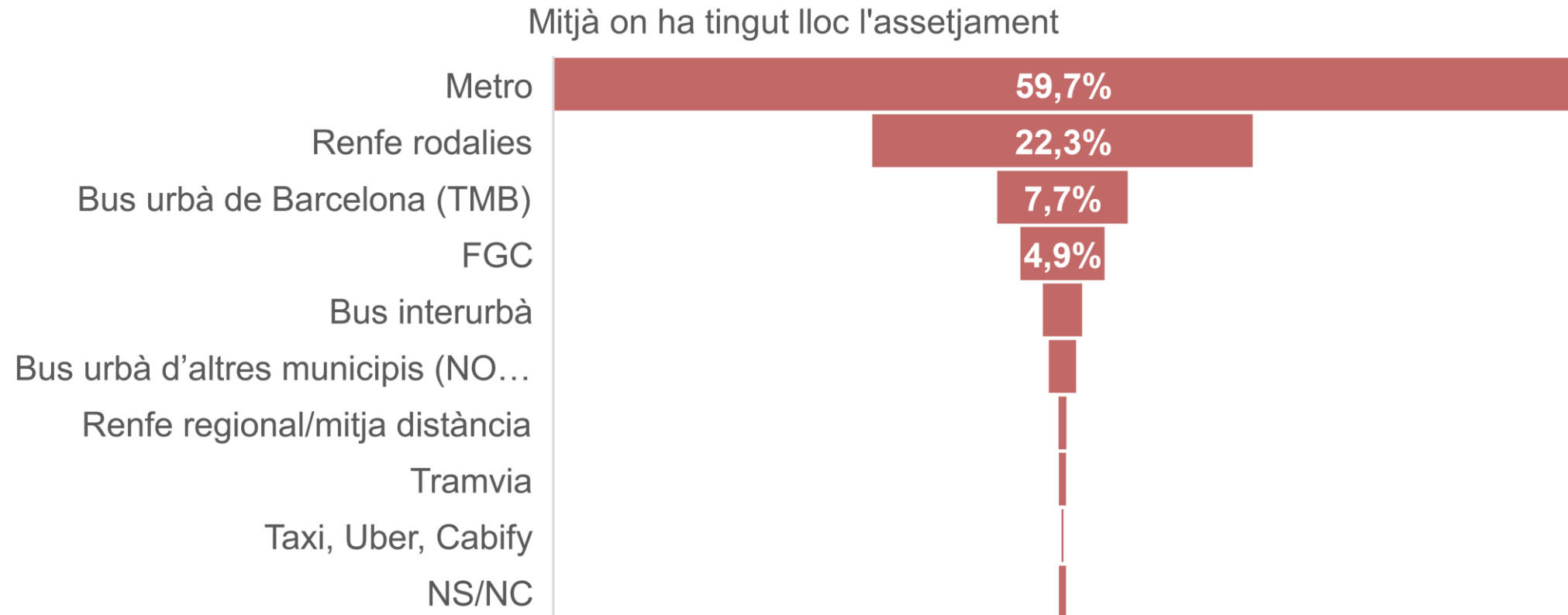
Va comunicar l'assetjament a algú?

EASTP 2020 – Principals resultats

- El **metro** és el mitjà de transport on s'han donat un major volum de situacions d'assetjament sexual en dones (pràcticament el 60%), seguit de **Rodalies** (22,3%).

Distribució dels episodis segons mitjà de transport (%). Usuàries habituals.

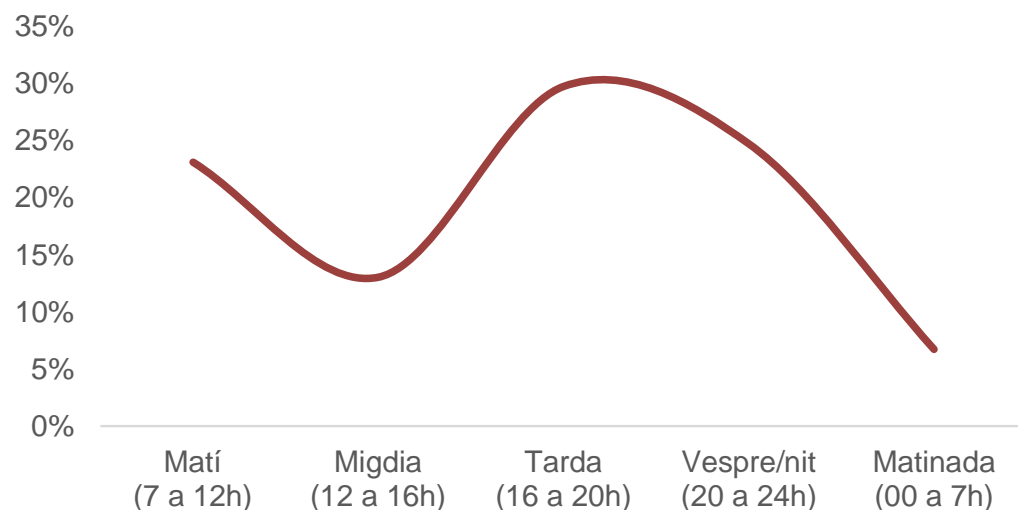

EASTP 2020 – Principals resultats

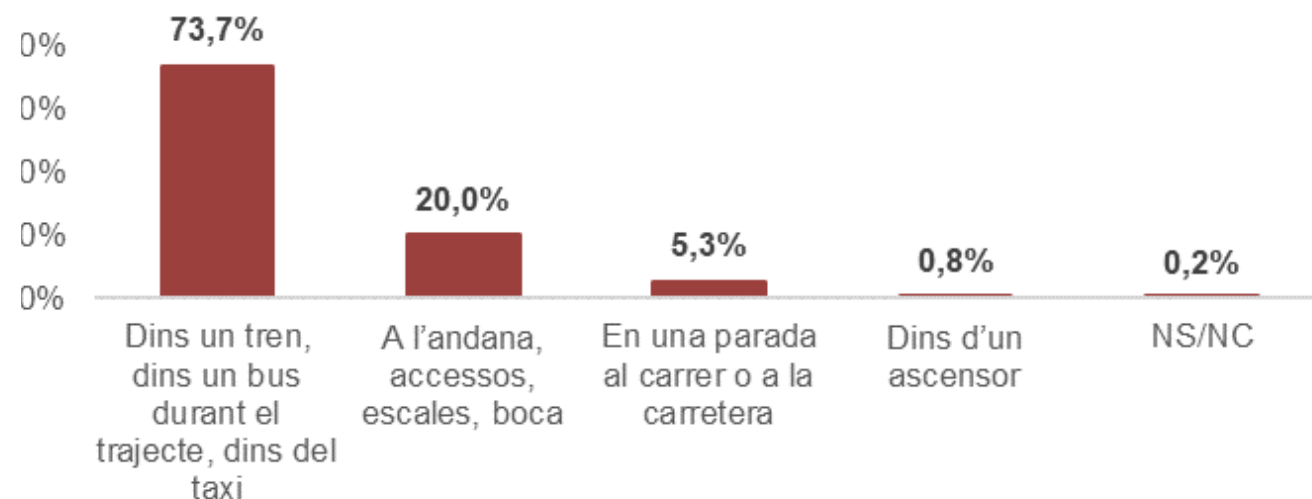
- Els assetjaments **tenen lloc principalment en horari de tarda a vespre (des de les 16h fins a les 24h)**. Tot i això, són presents a totes les franges horàries.

- Aquests es donen **principalment dins dels vehicles (73,7%)** i en menor mesura en **accessos i andanes, (20%)** o **parades al carrer (5,3%)**.

Distribució horària dels episodis

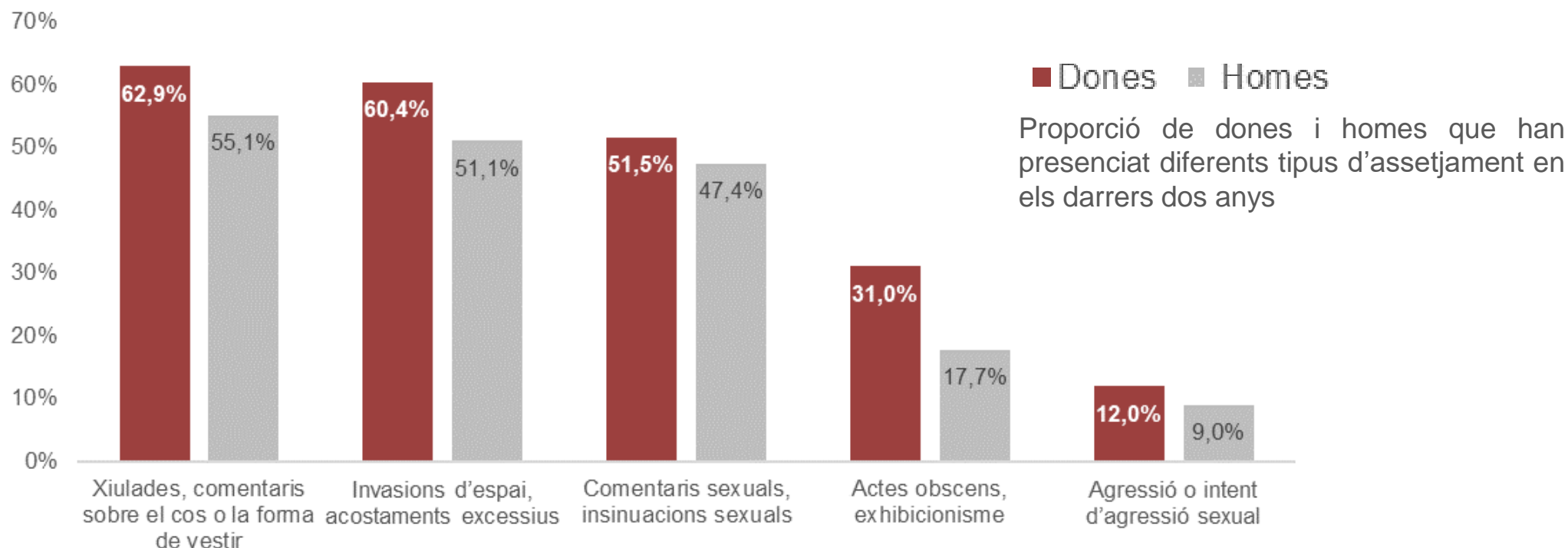

Tipus de lloc on va passar

EASTP 2020 – Principals resultats

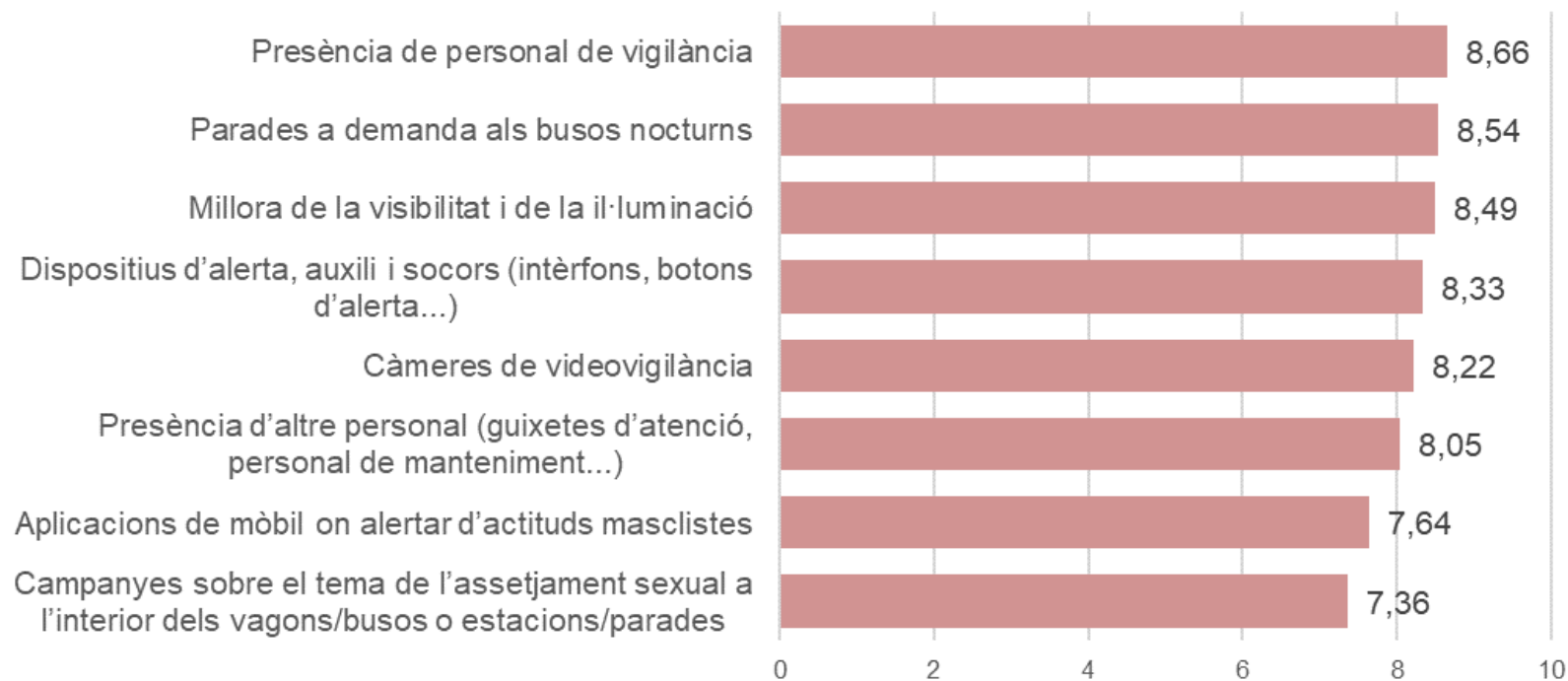
- Més del 70% de les dones usuàries habituals del transport públic declaren que han presenciat algun tipus d'assetjament sexual **almenys una vegada en els darrers dos anys**.
- Entre els homes usuaris aquest percentatge és del 68,6%.
- Un **12% de les dones ha presenciat una agressió o un intent d'agressió sexual** al transport públic.

EASTP 2020 – Principals resultats

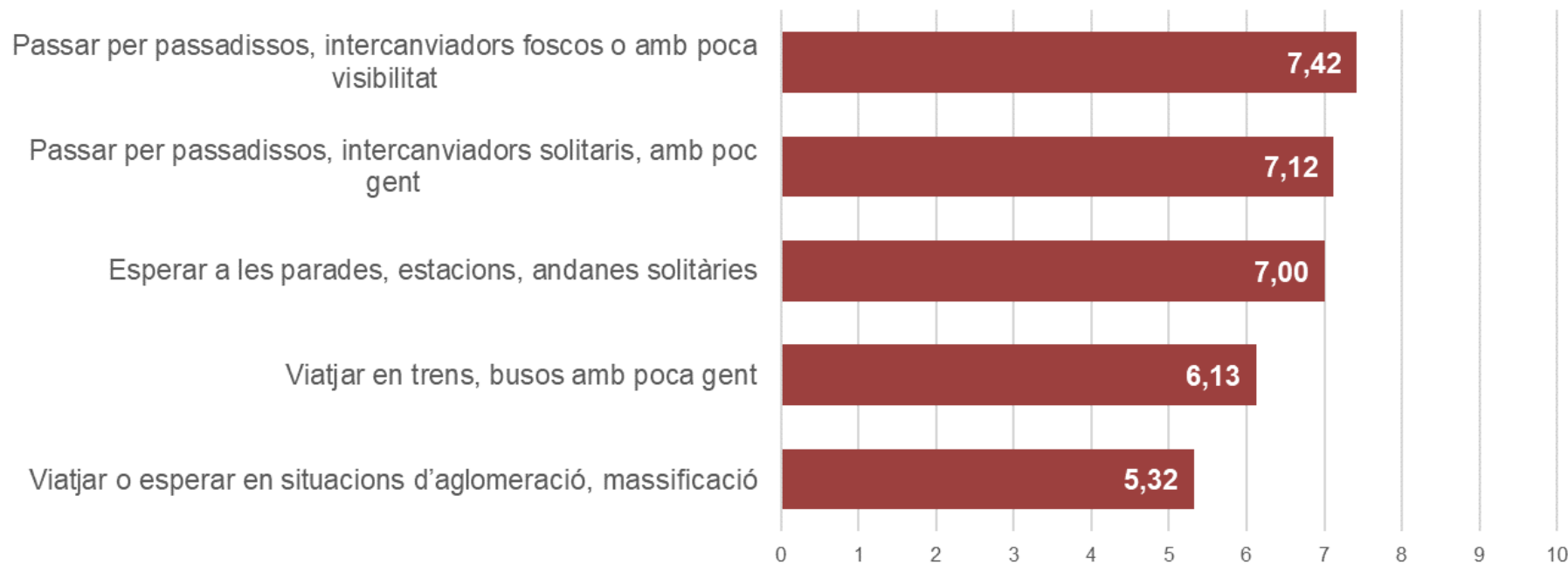
- La presència de personal de vigilància i les parades a demanda són les mesures a les que s'atorga una **major valoració**, per sobre del 8,5 punts de mitjana. Les campanyes in situ i les aplicacions mòbil són les mesures amb la menor valoració d'utilitat (7,36 i 7,64, respectivament).

Valoració de les mesures de seguretat per prevenir l'assetjament als mitjans de transport (mitjana 0-10). Usuàries habituals.

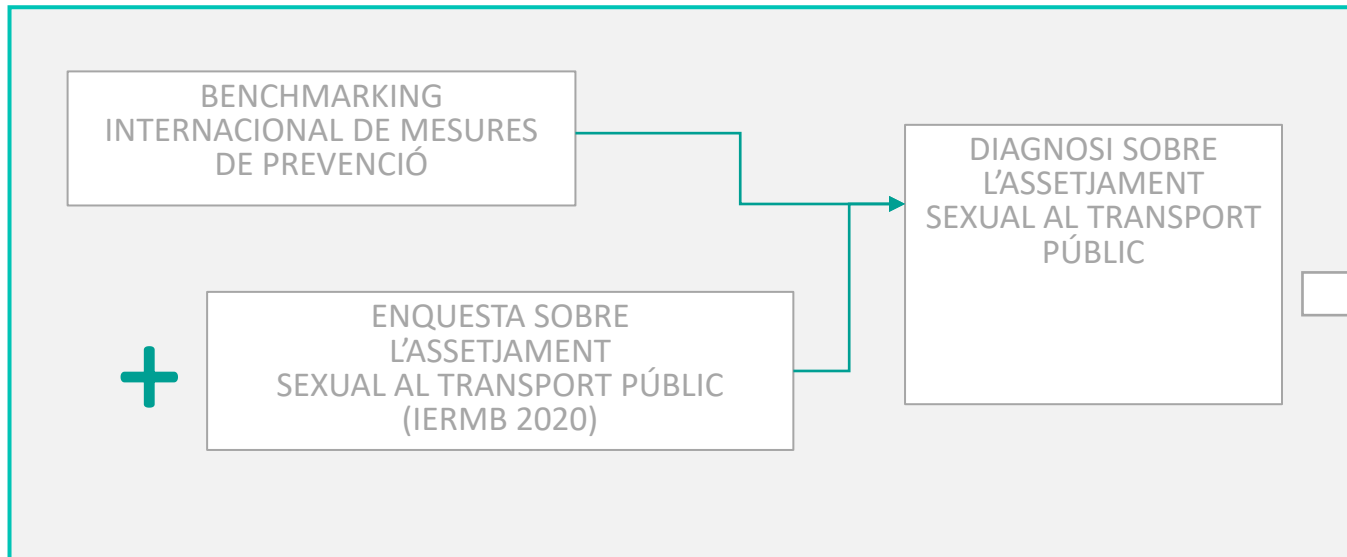
EASTP 2020 – Principals resultats

- Les situacions amb **poca visibilitat i poca gent** són les que es perceben amb un **major nivell de por**, especialment en aquells **punts d'intercanvi o passadissos**, però també en **andanes, parades o estacions**. Així doncs, el tipus de situacions que fa més por, com són les agressions sexuals, s'associen molt més a entorns solitaris, foscos o amb poca vigilància.
- **La por s'atribueix especialment entre les usuàries que habitualment es desplacen de nit o matinada**, i també entre les que solen realitzar **desplaçaments interurbans**.

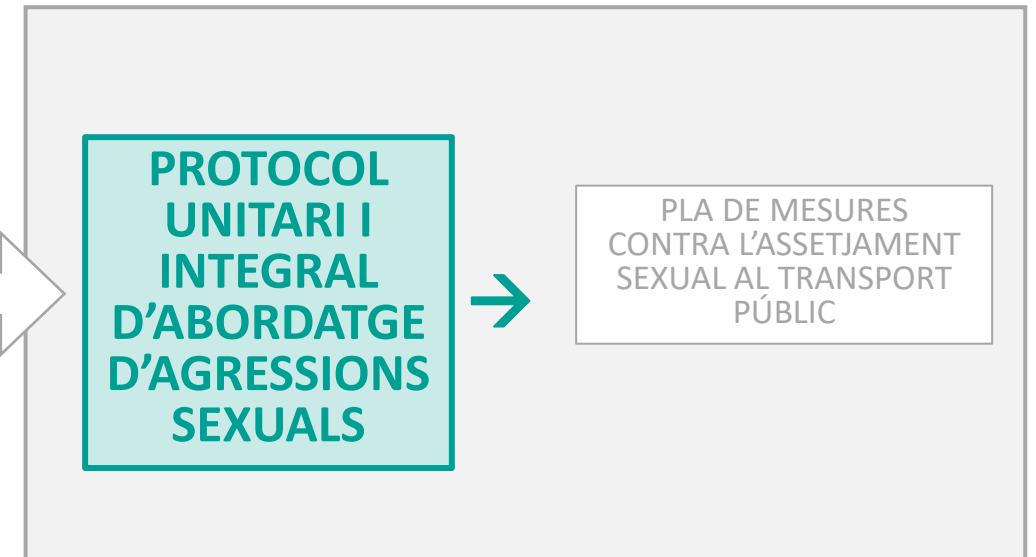

Valoració de la por a patir assetjament en diferents entorns (mitjana 0-10). Usuàries habituals.

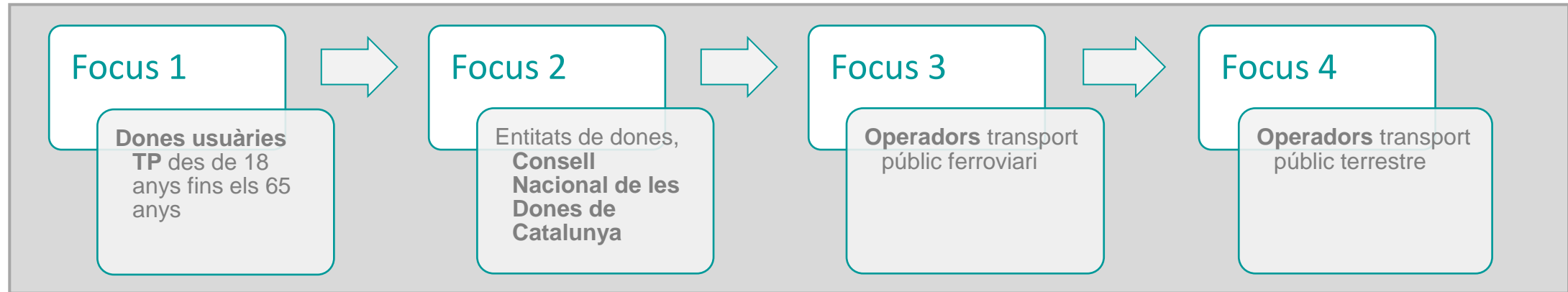
fase 1 *(completada)*

fase 2 *(en execució)*

Protocol unitari

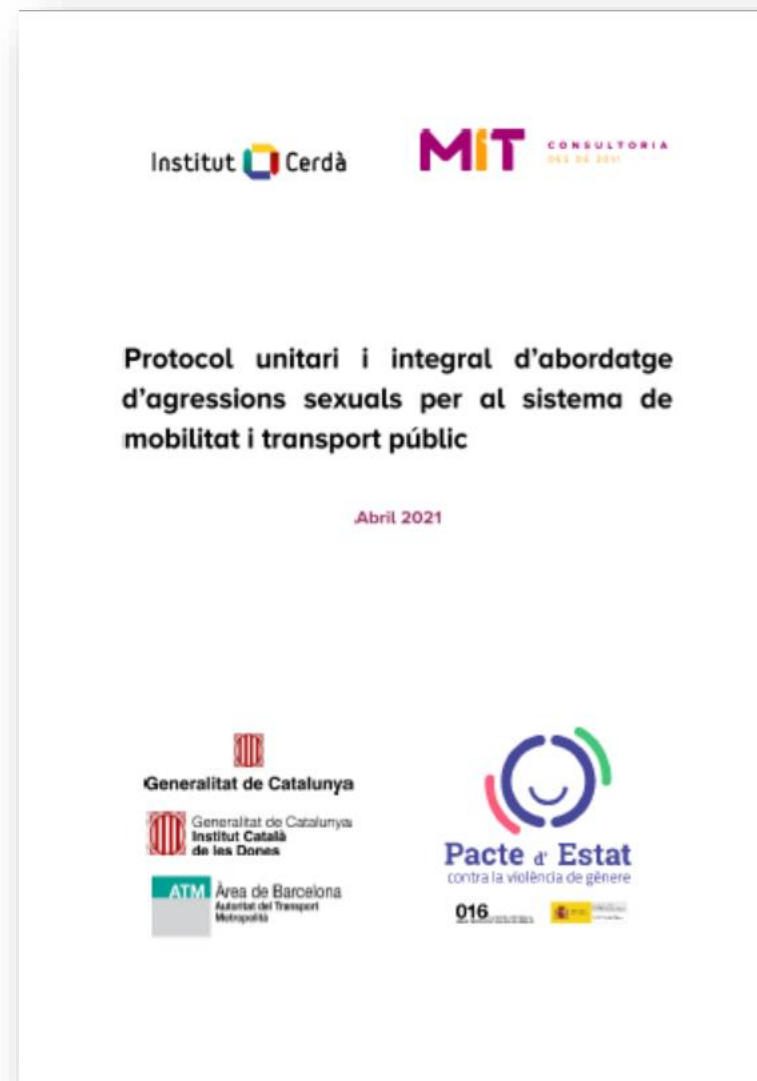

Conclusions i accions que proposen els focus grups:

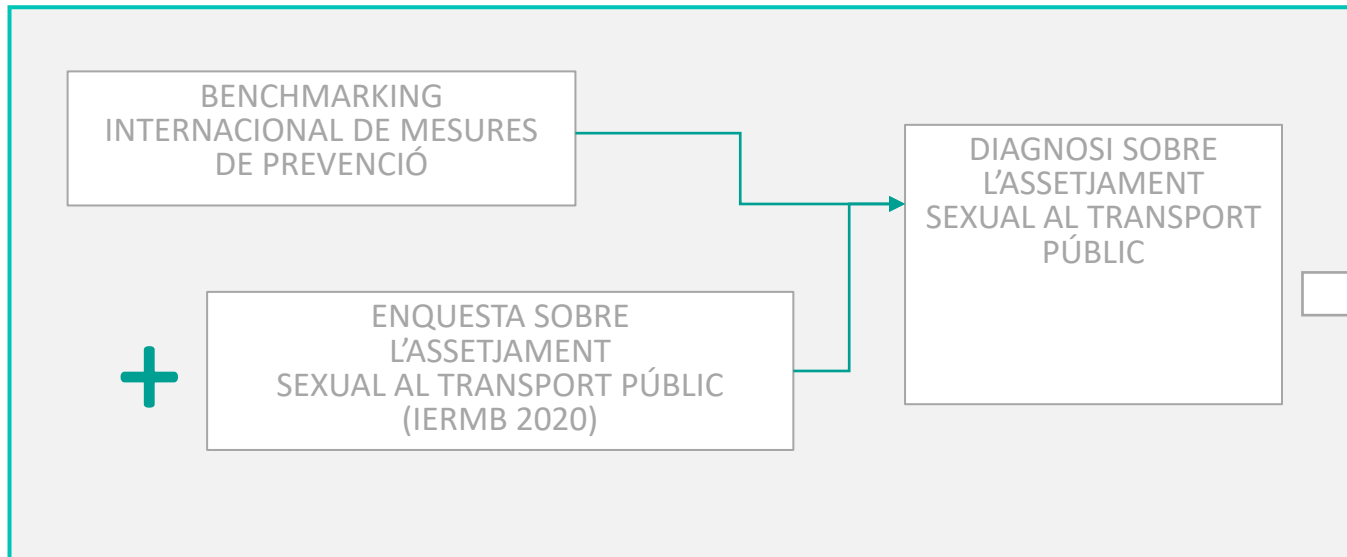
- Fer campanyes de sensibilització sobre l'assetjament: visibles i fàcils d'entendre
- Facilitar les vies de denúncia de l'assetjament sexual
- Penjar als transports públics infografies sobre els protocols d'actuació davant l'assetjament
- Les càmeres de vigilància no augmenten la percepció de seguretat de les dones > calen persones formades en violències masclistes i conscienciació social
- Desenvolupar la figura de l'agent d'intervenció davant assetjaments (com als punts liles)
- Informar o donar visibilitat de dades concretes d'assetjaments, per a que dones que viuen aquestes situacions no es sentin soles i no els faci vergonya/por denunciar

Protocol unitari

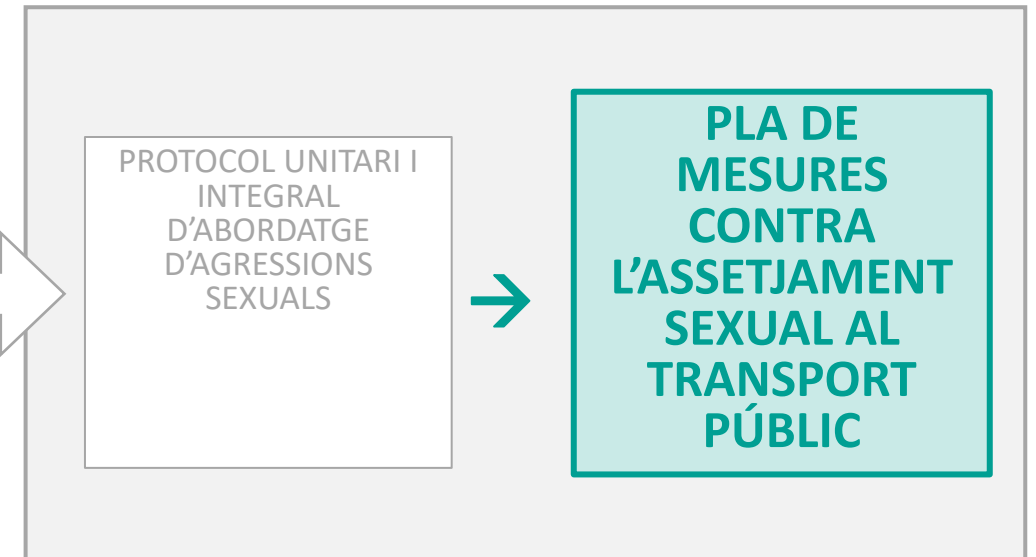
- Introducció
- Marc normatiu
- Definicions i conceptes
- Objectius del Protocol
- Síntesi de la diagnosi de gènere
- Definició del circuit d'actuació
 - Circuit 1. Actuació davant la vivència d'un assetjament sexual en primera persona
 - Circuit 2. Actuació davant la presència d'un assetjament sexual al transport públic
 - Circuit 3. Actuació davant la presència o denúncia d'un assetjament sexual al transport públic – personal de seguretat del transport públic
 - Circuit 4. Actuació davant la presència o denúncia d'un assetjament sexual al transport públic – personal del transport públic
- Seguiment i avaluació
- Annex: Persones participants als Focus Group

fase 1 *(completada)*

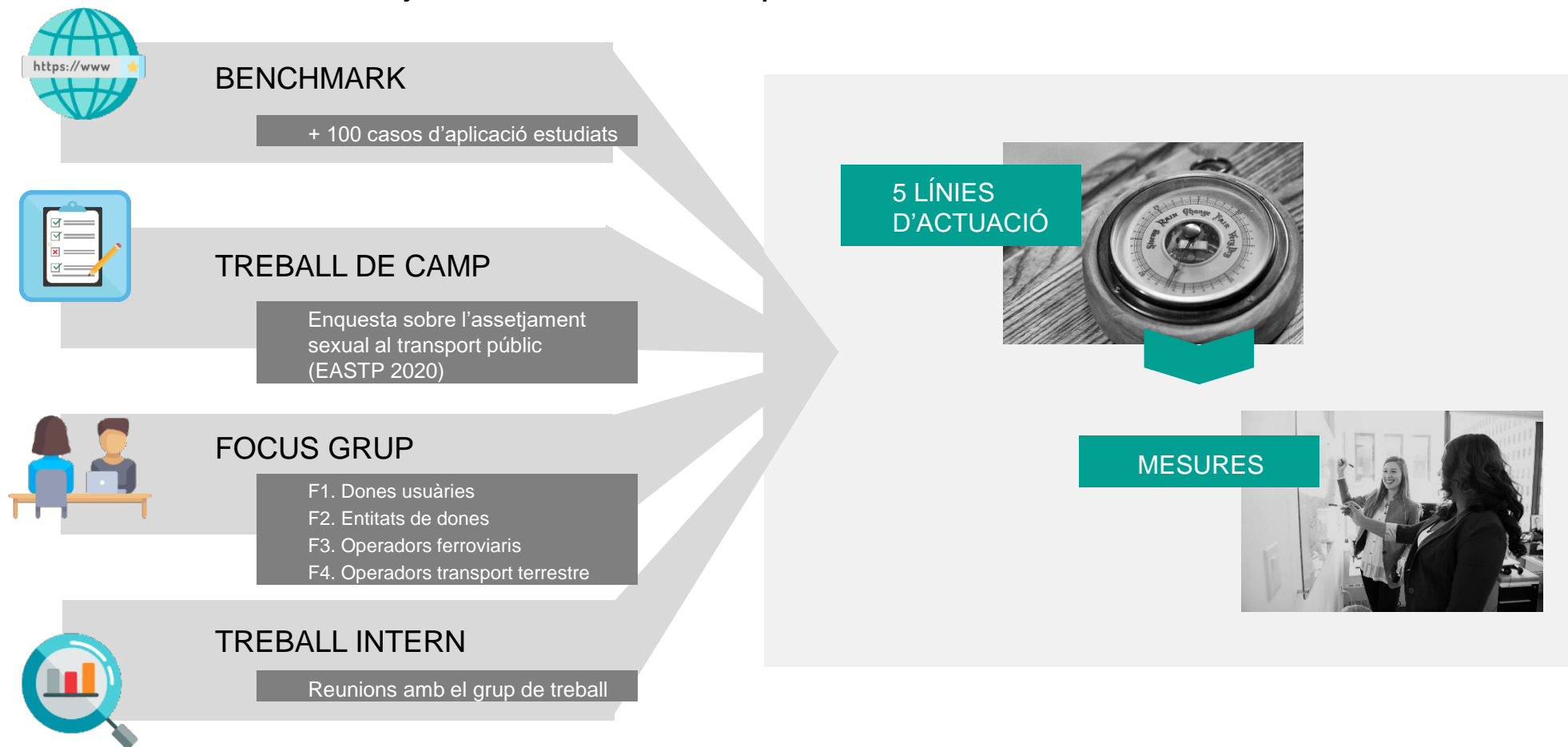

fase 2 *(en execució)*

Pla de mesures contra l'assetjament sexual al transport públic.

L'anàlisi benchmark, el treball de camp, els focus grup i les diferents reunions de seguiment amb l'equip de projecte han resultat en la identificació de **5 Línies d'Actuació (LA)** en l'àmbit de la prevenció de l'assetjament sexual que donaran lloc a un conjunt de mesures a impulsar.

El Pla d'Acció es segmenta en **5 línies d'actuació**, alineades amb el benchmarking i protocol realitzats:

LA1: Governança

LA2: Disseny i operacions

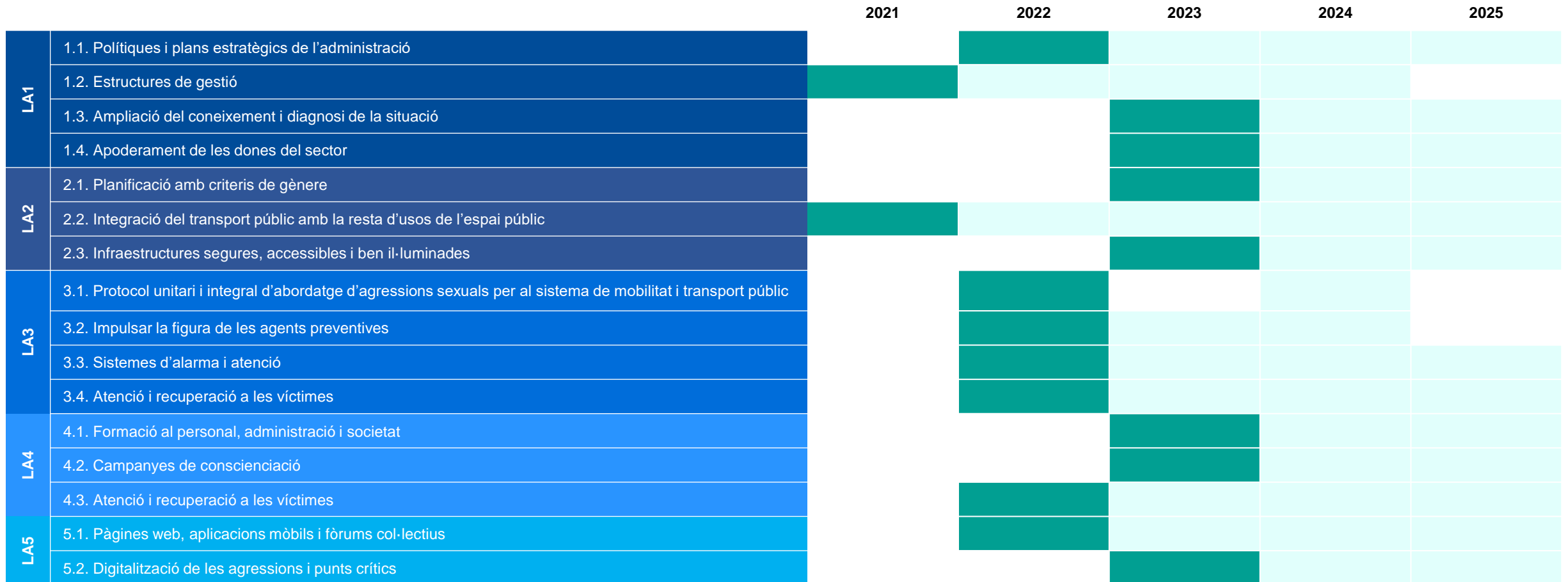
LA3: Sistemes de prevenció i atenció

LA4: Sensibilització i conscienciació

LA5: Eines tecnològiques

Un cop es determinin les actuacions es farà una proposta de cronograma d'implementació pels propers anys

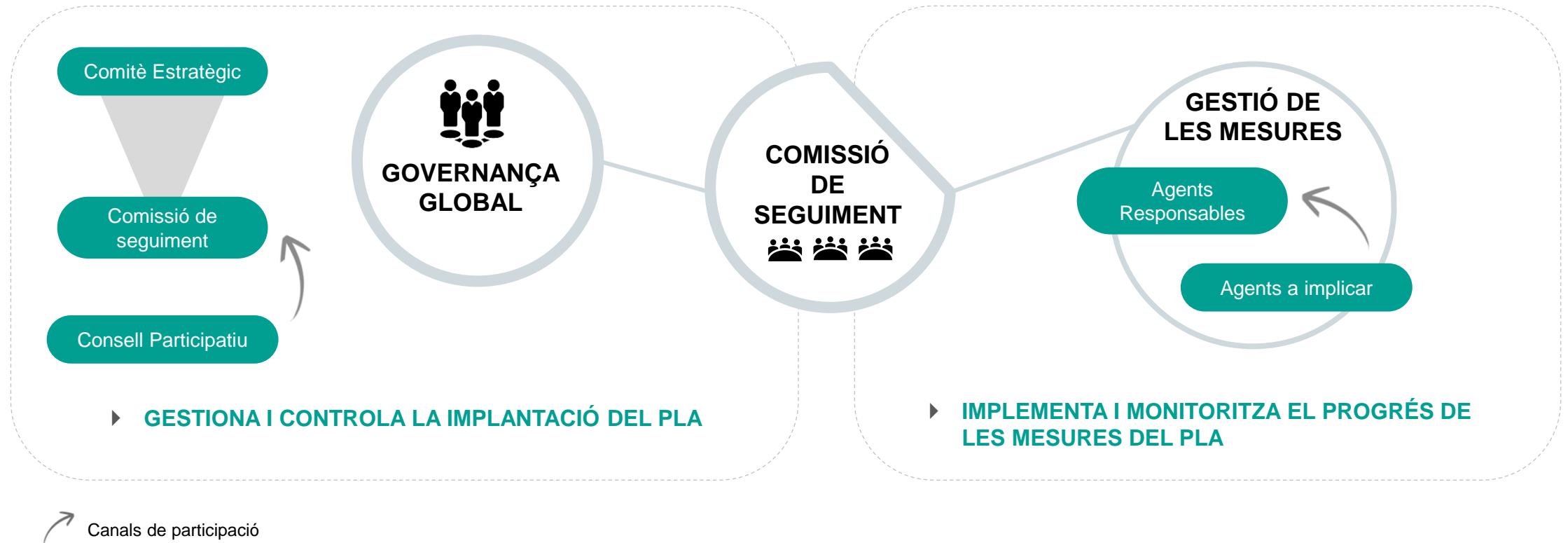
La implementació de les mesures no pot desenvolupar-se de manera simultània. A continuació es presenta una **proposta de cronograma d'implementació** al llarg dels propers anys.

Cronograma: Desenvolupament mesura ■ Revisió o continuació de les mesures □

Per tal d'impulsar la implantació i efectuar un seguiment de les diferents línies d'actuació del Pla, es considera essencial disposar d'una **governança específica del Pla** per a **supervisar el desplegament** de les mesures i **coordinar els esforços** dels agents responsables.

Es preveu que la governança del Pla consti de dos nivells.

Pla contra l'assetjament sexual en el transport públic

Generalitat de Catalunya

Generalitat de Catalunya
**Institut Català
de les Dones**

Àrea de Barcelona
Autoritat del Transport
Metropolità

IMC21

INTERNATIONAL
MOBILITY
CONGRESS

SITGES
21-22 SET
2021